

मुंबई विद्यापीठ

परिपत्रक:— क्र. टीएएस(सीटी) /५/ २०१७—२०१८

मुंबई विद्यापीठाशी संलग्नीत सर्व शासकीय आणि अशासकीय, अनुदानीत व विनाअनुदानीत अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र महाविद्यालयांचे प्राचार्य व महाविद्यालयातर्फे संबंधित संस्थांचे अध्यक्ष/सचिव यांना कळविण्यात येते की, अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र अभ्यासक्रमांची समकक्षता निश्चित करणेबाबत शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण—२०१३/(४५/१३)/भाग—१/तां. शि—२ दिनांक १८ ऑक्टोबर, २०१६ अन्वये आदेश निर्गमित केलेले आहेत. सदर शासन निर्णयानुसार विविध अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र महाविद्यालयांमध्ये शिक्षकीय पदांवर नियुक्तीसाठी उमेदवार निवडताना त्यांची शैक्षणिक अर्हतेबाबतची समकक्षता तपासून संबंधित महाविद्यालयांनी पुढील कार्यवाही करावी. सदर समकक्षता शासन निर्णय निर्गमित झाल्यापासून लागू करण्यात आलेली आहे. सोबत शासन निर्णयाची प्रत जोडली आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संकेताक क्रमांक २०१६१०१८१६०६५३६५०८ आहे.

मुंबई — ४०० ०३२.
दिनांक :— १४ ऑगस्ट, २०१७

(डॉ. एम. ए. खान)
कुलसचिव
मुंबई विद्यापीठ

प्रति,

मुंबई विद्यापीठाशी संलग्नीत सर्व शासकीय आणि अशासकीय, अनुदानीत व विनाअनुदानीत अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र महाविद्यालयांचे प्राचार्य व महाविद्यालयातर्फे संबंधित संस्थांचे अध्यक्ष/सचिव यांचे माहितीसाठी आणि पुढील कार्यवाहीसाठी.

प्रत माहीतीस्तव सादर :—

१. मा. कार्यासन अधिकारी, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई —४०० ०३२.
२. मा. संचालक, तंत्र शिक्षण विभाग, एलफिस्टन तंत्रशिक्षण आवार, ३, महापालिका मार्ग, मुंबई — ४०० ००१.
३. मा. सहसंचालक, तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय, ४९, खेरवाडी, अलीयावार जंग मार्ग, वांद्रे (पूर्व), मुंबई — ४०० ०५१.
४. कुलगुरुंचे कार्यकारी सचिव, मुंबई विद्यापीठ, फोर्ट, मुंबई — ४०० ०३२.
५. स्वीय सहायक, कुलसचिव, मुंबई विद्यापीठ, फोर्ट, मुंबई — ४०० ०३२.
६. स्वीय सहायक, संचालक (अँकडॅमिक प्लॅनिंग) फोर्ट, मुंबई — ४०० ०३२.
७. समन्वयक, विद्यापीठ संगणकीय केंद्र (यु.सी.सी.), विद्यानगरी कॅम्पस, कलिना, सांताकुळ, मुंबई — ४०० ०९८.
८. अभिलेखा विभाग (रेकॉर्ड सेक्शन) (१० प्रती).

(डॉ. एम. ए. खान)
कुलसचिव
मुंबई विद्यापीठ

अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र अभ्यासक्रमांची
समकक्षता निश्चित करणे

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक संकिर्ण-२०१३/ (४५/१३)/भाग-१/तां.शि-२
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : १८ ऑक्टोबर, २०१६

- संदर्भ : १) अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेची अधिसूचना क्र. ३७-३/ Legal /२०१०,
दि. ५/३/२०१०
- २) शासन अधिसूचना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक से.प्र.नि.-२०१०/
(२६४/१०) / तां.शि-२, दि. १० सप्टेंबर २०१२
- ३) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक संकिर्ण-२०१३/ (४५/१३) /
तां.शि-२, दिनांक २३ मे, २०१४
- ४) संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य यांचे पत्र क्र. ४अ / आस्था / समकक्षता/
२०१५/४४०, दि. १७/७/२०१५

प्रस्तावना :

अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेच्या संदर्भ -१ मधील अधिसूचनेच्ये या परिषदेच्या अखत्यारितील अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या पदव्युत्तर पदवी, पदवी तथा पदविका स्तरावरील शैक्षणिक संस्थांत नियुक्त करावयाच्या शिक्षकीय पदांचे सुधारित सेवाशर्ती व या पदांवर नियुक्तीसाठी आवश्यक शैक्षणिक अर्हता तथा अनुभव निश्चित करण्यात आला आहे. सदर अधिसूचनेच्या अनुषंगाने शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय व तंत्रनिकेतने यांत कार्यरत शिक्षकीय पदांचे सेवाप्रवेश नियम संदर्भ -२ मधील अधिसूचनेच्ये सुधारित करण्यात आले आहेत. सदर अधिसूचनेनुसार शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालये व तंत्रनिकेतने यांत कार्यरत शिक्षकीय पदांवर नियुक्तीसाठी अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने ठरविल्याप्रमाणे शैक्षणिक अर्हता व अनुभव निर्धारित करण्यात आला आहे. अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने सदर पदांवर नियुक्तीसाठी शैक्षणिक अर्हता निश्चित करताना संबंधित अभियांत्रिकी शाखेतील पदवी / पदव्युत्तर पदवी अथवा समकक्ष अर्हता असे नमूद केले असून Ph. D या अर्हतेशी समकक्ष अर्हता निर्धारित करण्याची कार्यपद्धतीही संदर्भ-१ मधील अधिसूचनेत नमूद केली आहे. सदर बाब विचारात घेता अभियांत्रिकी महाविद्यालये तथा तंत्रनिकेतनात शिक्षकीय पदांवर नियुक्तीसाठी विविध अभियांत्रिकी शाखेतील समकक्षता राज्यात कार्यरत सर्व विद्यापीठांच्या सहमतीने निधारित करणे आवश्यक होते. यास्तव संदर्भ -२ मधील अधिसूचनेच्या पदवी स्तरावरील संस्थांत नियुक्ती संदर्भातील नियम -७ तथा पदविका संस्थातील नियुक्तीसंदर्भातील नियम-६ अन्वये विविध अभियांत्रिकी शाखेतील पदवी व पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील समकक्षता निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार संदर्भाधिन क्रमांक ३ येथील शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक संकिर्ण-२०१३/(४५/१३)/

तां.शि-२, दिनांक २३/५/२०१४अन्वये अभियांत्रिकी अभ्यासक्रमांच्या विविध शाखांतर्गत व अभियांत्रिकी अभ्यासक्रमाशी निगडित इतर अभ्यासक्रमांची पदवी व पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील समकक्षता निर्धारित करण्यात आली होती. तथापि देशांतर्गत कार्यरत स्वायत्त संस्थांत व विद्यापीठात दरवर्षी नवीन क्षेत्रातील व नवीन नावाने विविध विद्याशाखांचे अभ्यासक्रम सुरु होत आहेत. अशा परिस्थितीत त्याच प्रमाणे शासनाकडे प्राप्त झालेल्या तक्रारीच्या अनुबंगाने समकक्षता नसलेल्या व वादादीत असलेल्या अर्हतासंबंधात राज्यात कार्यरत सर्व विद्यापीठांचे प्रतिनिधी व विषयतज्ज्ञ यांचे अभिप्राय घेऊन सुधारीत अहवाल सादर करण्याच्या सूचना संचालकांना देण्यात आल्या होत्या. त्यानुसार संचालनालयाच्या स्तरावर अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील विद्याशाखांची समकक्षता निश्चिती करण्याबाबत दि. १९/३/२०१५ रोजी बैठक घेऊन विद्याशाखांतील समकक्षता ठरविण्यात आली. राज्यातील विद्यापीठांनी व स्वायत्त संस्थांनी सुचविल्याप्रमाणे व त्यांनी दर्शविलेल्या सहमतीनुसार अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र, तंत्रनिकेतन व औषधनिर्माणशास्त्र महाविद्यालयांत अध्यापकांच्या विविध पदावर नियुक्तीसाठी शैक्षणिक अर्हतेच्या समकक्षतेचा प्रस्ताव संचालक, तंत्र शिक्षण यांनी संदर्भ क्र. ४ येथील अनुक्रमे दि. १७ जुलै, २०१५ च्या पत्रानुसार शासनास सादर केला आहे. त्यानुसार संदर्भ -२ मधील अधिसूचनेच्या पदवी स्तरावरील संस्थांत नियुक्तीसंदर्भातील नियम -७ तथा पदविका संस्थातील नियुक्तीसंदर्भातील नियम-६ अन्वये विविध अभियांत्रिकी शाखेतील पदवी व पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील समकक्षता निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

शैक्षणिक अर्हतेच्या समकक्षतेबाबत विसंगती निर्माण होऊ नये म्हणून या प्रकरणी निर्गमित करण्यात आलेला संदर्भ क्र. ३ येथील शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक संकिर्ण-२०१३/(४५/१३)/तां.शि-२, दिनांक २३/५/२०१४ हा शासन निर्णय अधिक्रमीत करण्यात येत आहे.

संदर्भ -२ मधील अधिसूचनेच्या पदवी स्तरावरील संस्थांत नियुक्तीसंदर्भातील नियम -७ तथा पदविका संस्थातील नियुक्तीसंदर्भातील नियम -६ मधील तरतुदीनुसार संचालक, तंत्रशिक्षण यांनी अभियांत्रिकी शाखांतर्गत समकक्षता निश्चित करण्यासाठी दिनांक १९/३/२०१५ रोजी आयोजित केलेली बैठक, राज्यातील विद्यापीठांनी व स्वायत्त संस्थांनी सुचविल्याप्रमाणे व त्यांनी दर्शविलेल्या सहमतीनुसार अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र, तंत्रनिकेतन व औषधनिर्माणशास्त्र महाविद्यालयांत अध्यापकांच्या विविध पदावर नियुक्तीसाठी शैक्षणिक अर्हतेच्या समकक्षतेचा प्रस्ताव संचालनालयाने शासनास सादर केला आहे. सदर अहवाल विचारात घेऊन अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र, तंत्रनिकेतन व औषधनिर्माणशास्त्र अभ्यासक्रमांच्या विविध शाखांतर्गत व अभियांत्रिकी अभ्यासक्रमाशी निगडित इतर अभ्यासक्रमांची पदवी व पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील समकक्षता राज्यांतर्गत कार्यरत व्यावसायिक अभ्यासक्रमातील पदवी व पदविका स्तरावरील संस्थात नियुक्त्याकरीता खालीलप्रमाणे निर्धारित करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	अभियांत्रिकी शाखा Disciplines	अभियांत्रिकी शाखांची समकक्षता	
		पदवी Bachelor's Degree	पदव्युत्तर पदवी Master's Degree
(I)	(II)	(III)	(IV)
1	Civil Engineering	Civil Engineering	Civil Engineering
		Civil and Water Management Engineering	Structural Engineering
		Civil and Environmental Engineering	Geotech Engineering
		Structural Engineering	Transportation Engineering
		Construction Engineering/Technology	Town and Country Planning
			Hydraulic Engineering
			Remote sensing
			Environmental Engineering
			Water Resources & Environmental Engineering
			Water Management
			Building Science & Technology
			Infrastructure Engineering & Construction Management
			Building Construction & Technology
			Structural Dynamics & Earthquake Engineering
2	Mechanical/Automobile Engineering	Mechanical Engineering	Mechanical
		Automobile Engineering	Automobile
		Production Engineering	CAD/CAM
		Industrial Engineering	Mechanical CAD-CAM
			Aerospace
			CAD-CAM -CAE
			Aeronautical Engineering
			Automotive Engineering
			M/C Design
			Energy Technology / Engineering
			Heat Power Engineering
			Energy System

			Thermal Engineering Design Engineering Manufacturing CAD-CAM Automotive Computational Fluid Dynamics Mechatronics Mechanical Design Thermal Power Production Engineering Manufacturing Engineering Robotics & Automation Metallurgy & Material Science Product Design Development Robotics Industrial Engineering /Management Product Lifecycle Management Machine Tool Engineering Conventional / Non-Conventional Engineering System & control Energy Studies, Energy System Bio-Medical Engineering Material, Manufacturing& Modelling Engineering Material Engineering System Science & Automation Nano Science / Engineering / Technology Industrial Tribology and Maintenance Engineering
3	Production Engineering / Industrial Engineering	Production Engineering	Production Engineering
		Industrial Engineering	CAD/CAM
		Mechanical Engineering	CAD Automotive
		Automobile Engineering	Mechanical CAD /CAM Thermal Engineering CAD-CAM Robotics Aerospace Manufacturing Engineering/ Process Aeronautical Engineering Industrial Engineering Product Life Cycle Management

			Mechanical / Production / Industrial Management Computer Aided Engineering (CAE) CAD-CAM-CAE Metallurgy & Material Science Mechatronics
4	Electronics Engineering	Electronics Engineering	Electronics
	Electronics & Telecommunication Engineering	Electronics & Telecommunication	VLSI & Embedded SYS
		Digital Electronics	Digital System Design
		Electronics & Communication Engineering	Signal Processing / Signal & Image Processing
		Industrial Electronics	Communication Network
		Communication Engineering	Microwave Engineering
		Electronics and Power Engineering	Power Electronics
		Electronics Technology	Communication Engineering
		Electronics & Communication Technology	Electronics Design Tech
		Electronics Design Technology	Electronics & Telecom
		Electronics Product Design	Digital Electronics
			Digital Communication
			Instrumentation Engineering
			Electronic Instrumentation
			VLSI Design
			Radio Frequency Design & Technology
			Embedded System Technology
			Sensor System Technology
			Electronics Product Design
			Automotive Electronics
			Power Electronics & Drives
			Bio-medical Engineering
			Wired & Wireless Communication
			Embedded System
			Electronics / Technology
			Instrumentation & Control
			Medical Electronics
			Industrial Electronics

			Micro - electronics system Instrumentation Electronic System Engineering Control and Automation Integrated Electronics & Circuits
5	Electrical Engineering	Electrical Engineering	Electrical Engineering
		Electrical & Power Engineering	Power System Engineering / Technology
		Electronics & Power Engineering	Electronics and Power
		Power System Engineering	Electrical Communication
		Electrical & Electronics Engineering	Power Electronics
			Power Electronics & Drives
			Power & Power System
			Energy System / Technology
			Electronics Control System
			System & Control
			Electrical Control System
			Electrical Machine Drives
			Electrical Power System
			Instrumentation & Control
			Instrumentation Engineering
			Industrial Drives & Control
			Electrical Machines and Drives
			Electrical & Electronics Engineering
			Industrial Electronics
			Power Plant Engineering / Management
			Electrical equipment's Design Engineering
6	Computer Engineering / Information Technology	Computer Science & Engineering	Computer Engineering
		Computer Engineering	Computer Science & Engineering
		Computer Technology	Computer Technology
		Information Technology	Information Technology
		Computer Science and Technology	Software Engineering
		Computer Science and Information Technology	Computer Network

			Web Technology Data Bases Information Security Cyber Security Computer & Information Technology Computer & Communication Engineering Computer System Engineering Hardware Design Sensor Network Engineering System Software Engineering Computer & Communication Advanced Programming Logic Artificial Intelligence and Robotics Embedded System Computer Technology and Application Computer Science & Technology Computer Network & Information Security Electronics Engineering Electronics & Telecommunication Engineering
7	Instrumentation Engineering	Instrumentation Engineering	Instrumentation Engineering
	Instrumentation & Control Engineering	Instrumentation & Control	
	Bio Medical Engineering	Control Engineering	
	Bio Electronics	Bio Medical Engineering	
	Electronic Instrumentation	Bio Electronics	
	Bio Medical Instrumentation	Analytical Instrumentation	
	Industrial Electronics and Instrumentation Engineering	Electronic Instrumentation	
		Bio Medical Instrumentation	
		Industrial Electronics and Instrumentation	
		Electronics	
		Electrical Engineering	
		Systems & Control	

8	Metallurgy Engineering	Metallurgical Engineering	Metallurgical Engineering
		Material Engineering / Technology	Material Engineering
		Metallurgy	Material Technology
		Material Science and Metallurgy	Material Science and Technology
			Metal Coating Technology / Mechanical Engineering
			Production Engineering
			Automobile Engineering
			Process Metallurgy
			Physical Metallurgy
			Powder Technology / Metallurgy
			Material Science
9	Chemical Engineering / Chemical Technology	Chemical Engineering	Chemical Engineering
		Chemical Technology	Chemical Technology
		Petrochemical Engineering	Petrochemical Engineering
		Petroleum Engineering	Petroleum Engineering Polymer
		Petrochemical Technology	Petrochemical Technology
			Polymer Engineering
			Environmental Engineering
			Environmental Science & Engineering
10	Bio-Medical Engineering	Bio-Medical Engineering	Bio-Medical Engineering
		Instrumentation Engineering	Medical Instrumentation
		Medical Electronics	Medical Electronics
		Bio-Medical Instrumentation	Bio-Medical Instrumentation
		Electronics Engineering	Electronics Medical Instrumentation
11	Food Technology	Food Technology	Food Technology
		Food Engineering	Food Craft Engineering
		Food Processing Engineering	Food Engineering
		Food Processing Technology	Food Processing Engineering / Technology
12	Mining Engineering	Mining Engineering	Mining Engineering
		Mine and Mine Survey Engineering	Mine Survey Engineering
		Mining Machinery Engineering	Mine Safety Engineering
			Mine And Mine Survey Engineering

13	Paint Engineering / Technology	Paint Engineering	Paint Engineering
	Oil Engineering	Paint Technology	Oil Engineering
		Oil Engineering	Surface Coating
			Paint Technology
14	Paper Technology	Paper & Pulp Technology	Paper & Pulp Technology
		Paper Technology	Paper Technology
15	Plastic Engineering	Plastic Engineering / Technology	Plastic Engineering / Technology
		Plastic & Polymer Engineering	Plastic & Polymer Engineering
		Polymer Engineering / Technology	Polymer Engineering/ Tech
16	Printing Engineering /Technology	Printing Engineering /Technology	Printing Engineering /Technology
		Printing Engineering & Graphics	Printing Engineering & Graphics
		Printing & Packaging Technology	Packaging Technology
		Printing Engineering & Communication Tech	Printing & Packaging Technology
			Printing Engineering & Communication Tech
17	Textile Engineering	Textile Engineering / Tech	Textile Engineering / Technology
		Textile Plant Engineering	Textile Plant Engineering
		Textile Chemistry	Textile Chemistry
		Man Made Textile Tech	Man Made Textile Tech
		Fashion and Fabric Technology	Fashion and Fabric Technology
		Textile Engineering/Tech	Textile Engineering /Tech./ Textile Plant Engineering /Textile Chemical Eng./Man Made Textile / Textile Technology/ Fashion and Fabric Technology
		Textile Plant Engineering/Textile Chemical Engineering / Man Made Textile / Textile Technology	Garment Technology
18	Sugar Technology	Sugar Technology	Sugar Technology
		Sugar Engineering	Sugar Plant Engineering
			Chemical Plant Technology

19	Geological Engineering	Applied Geology	Applied Geology
		Engineering Geology	Engineering Geology
		Geology	Geology
		Geotechnical Engineering	Geotech Engineering
20	MCA	Computer Science & Engineering	Computer Application
		Computer Engineering	Computer Science & Engineering
		Computer Science & Technology	Computer Technology
		Information Technology	Information Technology
			Computer Science & Technology
			Software Applications
21	Aerospace / Aeronautical Engineering	Aerospace / Aeronautical Engineering	Aerospace / Aeronautical Engineering
		Automobile Engineering	Mechanical Engineering
		Mechanical Engineering	Mechanical Design
			Automobile Design
			Aerospace Science and Engineering
22	Bio-Technology	Bio-Technology	Bio-Technology
		Chemical Engineering	Bio- Chemical Engineering
		Chemical Technology	Bio- Chemical Technology
23	Marine Engineering	Marine Engineering / Technology	Marine Engineering
			Mechanical Engineering
			Marine Technology
			Production and Fabrication Technology
24	Packaging Technology	Packaging Technology	Packaging Technology
		Mechanical Engineering	Printing Technology
		Printing and Packing Technology	Printing And Packaging Technology
25	Refrigeration And Air Conditioning	Mechanical Engineering	Refrigeration And Air Conditioning
		Thermal Power Engineering	Thermal Power Engineering
		Thermal Engineering	Heat and Power Engineering
			Thermal Engineering
			Thermal Dynamics
26	Leather Technology	Leather Technology	Leather Technology
			Leather and Foot Wear Technology

27	Textiles Chemistry / Man-made Textiles Technology	Man-made Textiles Technology	Relevant Branch of Chemical Engineering / Technology
		Textile Chemistry	Polymer Engineering
			Textile Chemistry
28	Surface Coating Technology	Chemical Engineering / Technology	Surface Coating Technology
		Surface Coating Technology	Chemical Engineering / Technology
			Metallurgy/Powder Metallurgy
			Material Science
29	Applied Mechanics	Civil Engineering	Structural Design
		Structural Engineering	Structural Engineering
		Mechanical Engineering	Design and Development Engineering (Mechanical / Civil/ Automobile)
		Automobile Design Engineering	Aerospace Engineering
		Automobile Engineering	Machine Tool Design
			Mechanical Design
			Automobile Design
			Machine Design
			Machine Design and Development
30	Polymer Engineering	Chemical Engineering	Polymer Engineering
	Polymer Technology	Chemical Technology	Polymer Technology
	Polymer Engineering and Technology	Polymer Technology/ Engineering	Polymer Engineering and Technology
		Polymer Engineering and Technology	Chemical Technology
31	Chemistry	Chemistry	Chemistry
		Organic Chemistry	Material Science
		Inorganic Chemistry	Organic Chemistry
		Physical Chemistry	Inorganic Chemistry
		Analytical Chemistry	Physical Chemistry
		Applied Chemistry	Analytical Chemistry
		Polymer Chemistry	Applied Chemistry
		Industrial Chemistry	Polymer Chemistry
			Mechanical Chemistry
			Industrial Chemistry
			Technical Chemistry
32	Mathematics	Mathematics	Mathematics
		Computational Mathematics	Computational Mathematics
		Applied Mathematics	Applied Mathematics

		General Mathematics Mathematics & Statistic	General mathematics Statistics Numerical Method and Simulations Statistics
33	Physics	Applied Physics	Applied Physics
		Theoretical Physics	Theoretical Physics
		Modem Physics	Modem Physics
		Physics	Solid State Physics
			Physics
34	Geology / Geo Chemistry	Geology	Geology
		Geo Chemistry	Geo Technology
		Applied Geology	Applied Geology
		Engineering Geology	Engineering Geology
		Geo Informatics	Geo Informatics
			Geo Chemistry
			Soil and Rock Chemistry
35	English or Communication Skills	English	English
		Functional English	English Literature
		Communicative English	Functional English
		English Literature	Communicative English
			Communication Skills
			Mass Media Communication
36	Hotel Management & Catering Technology	Hotel Management and Catering Technology	Hotel Management and Catering Technology
		Hospitality Management	Hospitality Management
			Tourism Management
			Hospitality Management
			P.G. Diploma (2yrs. Duration) in above field
			Dress Designing and Garment Manufacturing
37	Dress Designing & Garment Manufacturing	Dress Designing and Garment Manufacturing or	Dress Designing and Garment Manufacturing
		Apparel Manufacturing and Design	Apparel Manufacturing and Design
		Garment Manufacturing	Fashion Technology
		Fashion Technology	Garment Manufacturing
		Apparel Manufacturing	Post Graduate Diploma (2 yr. Duration) In above field.
			Travel and Tourism
38	Travel & Tourism	Travel and Tourism	Travel and Tourism
		Hospitality Management	Hospitality Management
		Hotel management and Catering technology	Food and Craft and Beverages
			Tourism Administration / Management
			Post Graduate Diploma (2 yr. Duration) In above field.
			Any specification in the field of Pharmacy
39	Pharmacy	Pharmacy	

40	Pharmaceutics	Pharmacy	Pharmaceutics Bio Pharmaceutics
			Pharmaceutics Technology.
			Industrial Pharmacy
41	Pharmaceutical Chemistry	Pharmacy	Pharmaceutical Chemistry Medicinal
			Chemistry
			Medicinal and Natural Products
			Pharmaceutical Medicinal Chemistry
42	Pharmacology	Pharmacy	Pharmacology
			Pharmacy Practice
			Clinical Pharmacology
			Clinical Pharmacy
			Pharmacognosy
43	Pharmacognosy	Pharmacy	Pharmacognosy and Phytochemistry
			Medicinal / Natural Product
44	Pharmaceutical Analysis	Pharmacy	Pharmaceutical Analysis
			Quality Assurance
			Quality Assurance Technology
45	Pharmacy Practice	Pharmacy	Pharmacy Practice
			Clinical Pharmacy
			Pharmacology

राज्यांतर्गत कार्यरत व्यावसायिक अभ्यासक्रमातील पदवी व पदविका स्तरावरील संस्थात नियुक्त्या करताना उपरोक्तप्रमाणे समकक्षता विचारात घेऊन नियुक्त्या करण्यात याव्या.

सदर शासन निर्णय राज्यांतर्गत कार्यरत सर्व विद्यापीठांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६१०१८१६०६५३६५०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने सांकांकित करून काढला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

**Prakash
Bhaskarrao Avhad**

Digitally signed by Prakash Bhaskarrao Avhad
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Higher and
Technical Department, postalCode=400032, st=Maharashtra,
2.5.4.20=e09e7338f45626229cb6381e8154da93814d3127e985
9a46e544f505defcd004, cn=Prakash Bhaskarrao Avhad
Date: 2016.10.20 15:34:26 +05'30'

(प्रकाश भास्करराव आव्हाड)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल तथा कुलपती यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

-
- ३) मा. मंत्री, / मा. राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
  - ४) सचिव, विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली.
  - ५) संचालक, अखिल भारतीय तंत्र शिक्षा परिषद, नवी दिल्ली
  - ६) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
  - ७) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
  - ८) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क मंत्रालय, मुंबई
  - ९) कुलसचिव, सर्व विद्यापीठे
  - १०) कुलसचिव, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, लोणेरे, महाड.
  - ११) कुलसचिव, इन्स्टिट्यूट ऑफ केमिकल टेक्नॉलॉजी, मुंबई,
  - १२) संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, मुंबई
  - १३) सर्व विभागीय सहसंचालक, तंत्रशिक्षण (संचालकांमार्फत)
  - १४) संचालक, सर्व स्वायत्त शासकिय व अनुदानीत अभियांत्रिकी संस्था (संचालकांमार्फत)
  - १५) प्राचार्य, सर्व शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालये/ तंत्र निकेतने(संचालकांमार्फत)
  - १६) प्राचार्य, सर्व शासन अनुदानित अभियांत्रिकी महाविद्यालये/ तंत्रनिकेतने(संचालकांमार्फत)
  - १७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
  - १८) महालेखापाल (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर
  - १९) अवर सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन मुंबई.
  - २०) कार्यासन अधिकारी, तां.शि. ७, उच्च व तंत्र शिक्षण, मंत्रालय, मुंबई
  - २१) कार्यासन अधिकारी ७, उच्च व तंत्र शिक्षण, मंत्रालय, मुंबई
  - २२) निवडनस्ती तांशि-२